

De kritiek van Driek

Iedere woensdagmiddag houdt de Groningse dichter en neerlandicus Driek van Wissen een praatje in het Radio-1-programma 'Binnenlandse Zaken'. Twee van zijn voordrachten gingen over termen uit de vogelwereld. Op verzoek van (collega-leraar) Wim Woudman werden ze door de auteur beschikbaar gesteld voor publikatie in De Grauwe Gors. De vorige aflevering ging over 'gedooggebied' (G.G. '89-1). Deze keer een verhaal over 'dwaalgast'.

Dames en heren,

De Dikke van Dale is mijn beste vriend. Ik ken hem als geen ander. Zijn woorden zijn de mijne. En toch, luisteraars, trof ik onlangs in een onzer dagbladen een mij onbekend woord aan en wel DWAALGAST. Het bleek de aanduiding van een vogel die niet bij onze burgerlijke vogelstand staat ingeschreven, maar toch af en toe een aanvliegeroute naar Nederland kiest. Bijvoorbeeld de Amerikaanse smient, de nijlreiger of de paradijsvogel.

De term is mijns inziens ongelukkig. En dan heb ik het nog niet eens over het verschijnsel an sich. Want de politieke lading van het woord dwaalgast is glashelder. De uitvinder van het woord houdt het er volgens mij op dat zo'n stom beest bij ons aan het verkeerde adres is en hier hoe dan ook niet thuishoort. Ja, het liefst nog zou hij het luchtruim sluiten voor alle vreemde vogels.

Maar ik vraag me in gemoede af of zo'n gevederde vriend wel echt verdwaald is. Ik weet namelijk in alle bescheidenheid nogal wat van vogels af, dames en heren, ik zie ze regelmatig vliegen, en volgens mij zijn die zogenaamde dwaalgasten helemaal geen verkeerdvliegers.

Ze hebben natuurlijk al veel over ons welvarend landje gehoord en ze komen hier gewoon een graantje meepikken. Op zichzelf begrijpelijk, want de doorsnee buitenlandse slechtvalk en rotgans hebben het nu eenmaal niet zo breed als de Hollandse goudvink of zilvermeeuw.

Nee, de enige vogel die in ons vaderland wel eens echt de weg kwijt raakt is volgens mij de ooievaar.

Maar daar wil ik het dus niet over hebben, ik blijf in de taalkundige hoek. Het woord zelf is onjuist omdat het tot verwarring leidt. Met een dwaalgast zou evengoed een slaapwandelaar in een hotel bedoeld kunnen zijn. Of een dominee die ketterse leerstellingen verkondigt. Of een vreemdeling zeker die verdwaald is zeker. Daarom lijkt het mij dienstig een ander woord te bedenken voor zo'n gevleugelde asielzoeker, die hier al dan niet per ongeluk is komen aanvliegen.

Laat mij een suggestie doen, dames en heren. In plaats van dwaalgasten, dit soort vogels die hoe dan ook ver van het ouderlijk nest zijn afgehaakt, stel ik voor eenvoudigweg te spreken van Vliegwezen. Het is maar een idee.

